

BOLONJSKA DEKLARACIJA

EVROPSKO PODRUČJE VISOKOŠKOLSKOG OBRAZOVANJA

Zajednička **deklaracija** evropskih ministara obrazovanja, okupljenih u Bologni 19. juna 1999. godine.

Evropski proces, zahvaljujući izvanrednim dostignućima posljednjih nekoliko godina, postaje sve više konkretna i relevantna realnost za Uniju i njene građane. Izgledi za proširenje, zajedno sa odnosima koji se produbljuju sa drugim evropskim zemljama, pružaju još i šire dimenzije toj realnosti. U međuvremenu, svjedoci smo sve veće svijesti u velikom dijelu političkog i akademskog svijeta i u javnom mišljenju potrebe da se uspostavi potpunija i dalekosežnija Evropa, naročito gradeći na njenim intelektualnim, kulturnim, društvenim i naučnim i tehnološkim dimenzijama i jačajući iste.

Evropa znanja sada je uveliko priznata kao nezamjenjiv faktor za društveni i humani razvoj i kao neizbježna komponenta za konsolidaciju i obogaćivanje evropskog građanskog državljanstva, kadra da svojim građanima da neophodne sposobnosti da se suoče sa izazovima novog milenija, zajedno sa sviješću o zajedničkim vrijednostima i pripadanju zajedničkom društvenom i kulturnom prostoru.

Značaj obrazovanja i saradnje u obrazovanju u jačanju stabilnih, miroljubivih i demokratskih društava je univerzalno priznat kao najvažniji, utoliko više s obzirom na situaciju u jugoistočnoj Evropi.

Sorbonska **deklaracija** od 25. maja 1998. godine, koja je poduprta ovim obzirima, naglasila je centralnu ulogu univerziteta u razvoju evropskih kulturnih dimenzija. Ta konvencija je istakla stvaranje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja kao ključni način promoviranja mobilnosti i mogućnosti zapošljavanja građana i ukupnog razvoja Kontinenta.

Nekoliko evropskih zemalja je prihvatilo poziv da se obavežu na postizanje ciljeva postavljenih u toj deklaraciji, potpisivanjem iste ili izražavajući svoje slaganje u principu. Pravač kojim je krenulo nekoliko reformi visokoškolskog obrazovanja, koje su pokrenute u međuvremenu u Evropi, dokazao je odlučnost mnogih vlada da djeluju.

Evropske institucije visokoškolskog obrazovanja, sa svoje strane, prihvatile su izazov i uzele glavnu ulogu u izgradnji evropskog područja visokoškolskog obrazovanja, također kao posljedica fundamentalnih principa postavljenih u Bolonjskoj Magna Charta Universitatum od 1998. Ovo je od najvećeg značaja, s obzirom da nezavisnost i autonomija univerziteta osigurava da se sistemi visokoškolskog obrazovanja i naučnoistraživačkog rada neprekidno prilagođavaju promjenama potreba, zahtjevima društva i napretku naučnog znanja.

Određen je tok u pravom smjeru i sa razumnom svrhom. Ostvarenje veće kompatibilnosti i uporedivosti sistema visokoškolskog obrazovanja, međutim, zahtijeva stalan zamah da bi se

sasvim postigli. Mi treba da to podržimo kroz promoviranje konkretnih mjera za postizanje konkretnih koraka naprijed. Na sastanku od 18. juna učestvovali su autoritativni eksperti i naučnici iz svih naših zemalja i dali nam vrlo korisne prijedloge za inicijative koje treba poduzeti.

Mi posebno moramo gledati na cilj povećavanja međunarodne konkurentnosti evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja. Vitalnost i efikasnost svake civilizacije može se mjeriti atraktivnošću svoje kulture za druge zemlje. Mi treba da osiguramo da sistem evropskog visokoškolskog obrazovanja stekne svjetski nivo atraktivnosti jednaku našim izvanrednim kulturnim i naučnim tradicijama.

Potvrđivanjem svoje podrške općim principima postavljenim u Sorbonskoj deklaraciji, mi se uključujemo u koordinaciju naše politike da za kratko vrijeme dostignemo, a u svakom slučaju tokom prve decenije trećeg milenija, slijedeće ciljeve, za koje smatramo da su od primarnog značaja za uspostavljanje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja i promociju evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja širom svijeta:

- Usvajanje lako razumljivih i uporedivih sistema stupnjeva, također kroz primjenu dodatka diplomu, kako bi se promovirala mogućnost zapošljavanja evropskih građana i međunarodna konkurentnost evropskog sistema visokoškolskog obrazovanja.
- Usvajanje sistema koji se u suštini zasniva na dva glavna ciklusa, dodiplomskom i postdiplomskom. Pristup drugom ciklusu zahtijeva uspješno završavanje prvog ciklusa studija, koje traje najmanje tri godine. Stupanj koji se dodjeljuje nakon prvog ciklusa je relevantan i za evropsko tržište rada kao odgovarajući nivo kvalifikacije. Drugi ciklus treba da vodi do stupnja magistra i / ili doktora, kao u mnogim evropskim zemljama.
- Uvođenje sistema kredita - kao što je ECTS sistem - kao pravog načina promoviranja najraširenije studentske mobilnosti. Krediti bi se mogli steći i izvan konteksta visokoškolskog obrazovanja, uključujući učenje tokom cijelog života, pod uvjetom da ih priznaju dotični univerziteti prijema.
- Promocija mobilnosti prevazilaženjem prepreka do djelotvorne primjene slobodnog kretanja sa posebnom pažnjom na:
 - za studente, pristupu mogućnostima za studij i obuku i srodnim službama,
 - za nastavnike, istraživače i administrativno osoblje, priznavanju i valorizaciji perioda provedenog u evropskom kontekstu vršeći naučna istraživanja, u nastavi i obuci, bez štete po njihova statutarna prava.
- Promocija evropske saradnje na osiguranju kvaliteta u pogledu razvijanja uporedivih kriterija i metodologija.
- Promocija neophodnih evropskih dimenzija u visokoškolskom obrazovanju, naročito u pogledu razvoja nastavnog plana i programa, međuinstitucijske saradnje, planova mobilnosti i objedinjenih programa studija, obuke i naučnog istraživanja.

Mi se obavezujemo na postizanje ovih ciljeva - u okviru naših institucionalnih sposobnosti i potpuno uvažavanje raznolikosti kultura, jezika, nacionalnih obrazovnih sistema i autonomije univerziteta - da konsolidiramo evropsko područje visokoškolskog obrazovanja. U tom cilju, mi ćemo slijediti puteve međuvladine saradnje, zajedno s nevladinim evropskim organizacijama koje imaju nadležnosti u visokoškolskom obrazovanju. Mi ponovo od univerziteta očekujemo da brzo i pozitivno reaguju i aktivno doprinesu uspjehu naših nastojanja.

Ubijedeni da uspostavljanje evropskog područja visokoškolskog obrazovanja zahtijeva konstantnu podršku, nadzor i prilagođavanje na potrebe koje neprekidno iskrsavaju, odlučujemo

da se ponovo sastanemo za dvije godine, kako bismo ocijenili postignuti napredak i nove korake koje treba poduzeti.

Potpisnici: Austrija, Belgija (francuska zajednica), Belgija (flamanska zajednica), Bugarska, Češka Republika, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Letonija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka Republika, Slovenija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Velika Britanija.

Napomena: Bolonjska deklaracija je potpisana 19 juna 1999. godine od strane 29, gore navedenih, zemalja Evrope. Bosna i Hercegovina je kasnije potpisala Bolonjsku deklaraciju i na taj način prihvatila uslove iz ovog dokumenta u vezi sa visokim obrazovanjem, što će dovesti do reforme visokog obrazovanja u BiH.